

No.

IS-BWYLLGOR CYNLLUNIO (HAWLIAU TRAMWY CYHOEDDUS)

Hysbysiad o Benderfyniad – Cyfarfod o Bell, 6 Medi, 2023.

Mae'r Agenda ar gael [yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar gael [yma](#).

Yn Bresennol: Cynghorwyr G. Bruce, P. Drake, N.P.:. Hodges, N.C. Thomas a E. Williams.

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr J.E. Charles a W.A. Hennessy.

Enw'r Llefarydd	Eitem Agenda	Rheswm dros Siarad
H. Ali	(6) Cais am Addasu Map a Datganiad Swyddogol Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 a53(3)(c)(i) - ar gyfer ychwanegu llwybr troed cyhoeddus at y Map Diffiniol o Westbury Close i Robins Lane, Y Barri.	Gwrthwynebydd y cais neu ei gynrychiolydd
C. Cox	(7) Cais am Addasu Map a Datganiad Swyddogol Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 a53(3)(c)(iii) - dileu maint llawn llwybr troed rhif 73, Y Barri fel y'i cofnodwyd ar y map diffiniol.	Yr ymgeisydd neu ei gynrychiolydd
K. Medhurst	(7) Cais am Addasu Map a Datganiad Swyddogol Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 a53(3)(c)(iii) - dileu maint llawn llwybr troed rhif 73, Y Barri fel y'i cofnodwyd ar y map diffiniol.	Yr ymgeisydd neu ei gynrychiolydd

(a) Cyhoeddiad -

Cyn cychwyn busnes yr Is-bwyllgor, darllenodd y Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu y datganiad a ganlyn: "A gaf atgoffa pawb oedd yn bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio ar y rhyngwrdd a bod y recordiad hwn yn cael ei archifo ar gyfer y dyfodol. gwylio."

(b) Penodi Cadeirydd –

PENDERFYNWYD – Penodi'r Cynghorydd N.C. Thomas yn Gadeirydd yr Is-bwyllgor am weddill y flwyddyn ddinesig gyfredol.

(c) Penodi Is-Gadeirydd –

PENDERFYNWYD – Penodi'r Cynghorydd P. Drake yn Is-Gadeirydd yr Is-bwyllgor am weddill y flwyddyn ddinesig gyfredol.

(d) Cofnodion –

PENDERFYNWYD – Derbyn cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Ionawr, 2022.

(e) Datganiadau Buddiant –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

(f) Cais Am Addasu Map A Datganiad Swyddogol Deddf Bywyd Gwylt A Chefn Gwlad 1981 A53(3)(C)(I) - Ar Gyfer Ychwanegu Llwybr Troed Cyhoeddus At Y Map Diffiniol O Westbury Close I Robins Lane, Y Barri (CL) -

Cyflwynodd Rheolwr Mynediad Cefn Gwlad y Cyngor yr adroddiad eglurhaol a oedd yn ymdrin â hawliad y dylid ychwanegu llwybr sy'n rhedeg o ST 312551 ar Westbury Close i ST 169271 ar Robins Lane, at y Map a'r Datganiad Diffiniol.

Cafodd y llwybr a hawliad, fel y'i cyflwynwyd gan yr ymgeisydd, ei fapio rhwng Pwynt A ar Robins Lane i Bwynt B yn Robins Court, lle'r oedd ffens bren yn croestorri'r llwybr ar hyn o bryd. Yn sgil galwad ffôn ddilynol gyda'r ymgeisydd, a'r geiriad ar y ffurflenni tystiolaeth defnyddwyr, roedd yn amlwg bod y llwybr a hawliad yn parhau tua'r gogledd trwy lôn rannol gaeëdig i Bwynt C. Fe'i disgrifiwyd ar yr holl ffurflenni tystiolaeth defnyddwyr fel "o Robins Court i Westbury Close." Hyd cyfan y llwybr o A-B-C oedd 127 metr.

Mae'r adroddiad yn nodi'r dystiolaeth berthnasol a'r profion cyfreithiol, gan gynnwys y pwysoli y gellid ei roi i'r dystiolaeth honno, i lywio penderfyniad gan yr Is-bwyllgor ynghylch a ddylid gwneud Gorchymyn Addasu Map Diffiniol (GAMD) ai peidio. Wrth benderfynu ar y Cais, byddai angen ystyried a oedd y dystiolaeth ddogfennol a'r dystiolaeth defnyddwyr a ddarparwyd yn ddigonol i ddangos bod y ffordd yn Hawl Tramwy Cyhoeddus, neu yr honnir yn rhesymol ei bod, ar sail darganfod tystiolaeth o dan Adran 53(3)(c)(i) Deddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1981.

Ar ran yr Awdurdod Lleol, cyflwynodd Ms Claire Goodman-Jones o Birchill Access Consultancy Ltd adroddiad yr ymchwiliad a oedd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Is-

No.

bwyllgor asesu'r dystiolaeth a phenderfynu a ddylid gwneud GAMD priodol a allai roi effaith i dystiolaeth berthnasol, neu wrthod y cais.

Trwy gyfres o sleidiau PowerPoint, rhoddodd Ms Goodman-Jones dystiolaeth i gefnogi casgliadau eu hadroddiad ymchwiliad fel a ganlyn:

Roedd yn ymddangos bod digon o dystiolaeth gan ddefnyddwyr, o ran niferoedd ac amlder y defnydd, i fodloni rhai o brofion Adran 31 Deddf Priffyrdd 1980. Fodd bynnag, roedd y ffaith bod pwynt terfynol gogleddol y llwybr a hawliar ar Westbury Close, ffordd heb ei mabwysiadu, a bod y rhan fwyaf o'r tystion yn byw ar y ffordd honno, yn bwrw cryn amheuaeth ar hawliad eu bod yn ffurfio'r "cyhoedd yn gyffredinol". Nid oedd unrhyw dystiolaeth gan ddefnyddwyr a gyflwynwyd yn crybwyll estyn mynediad ar hyd Westbury Close i bwyntiau terfynol eraill a oedd â hawliau cyhoeddus hysbys.

Er bod cyfraith achosion yn caniatáu'r posibilrwydd o bennu bodolaeth hawl gyhoeddus a ddaeth i ben mewn ffordd bengaead, dylai fod rheswm dilys i'r cyhoedd ddymuno ei chyrchu. Mae canllawiau cysondeb yr Arolygiaeth Gynllunio (para 2.36) yn nodi: "Cyn cydnabod ffordd bengaead fel priffordd, bydd angen perswadio Arolygwyr bod amgylchiadau arbennig yn bodoli."

Roedd mapiau'r Arolwg Ordnans yn dangos newidiadau amrywiol o ran defnydd tir a datblygiad tai dros y blynyddoedd, o'r 1800au ymlaen. Roedd yn amlwg bod ffordd â statws ansicr yn bodoli am flynyddoedd lawer ar hyd tua'r un aliniad â rhan o'r llwybr a hawliar (A-B). Roedd y ffordd yn ymestyn ymhellach tua'r gorllewin i ystâd Gibbonsdown, ond yn y pen draw diflannodd yr adran orllewinol hon yn sgil datblygiad tai pellach. Ers y 1960au mae rhagor o adeiladau wedi'u codi yn yr ardal, gydag ystadau cyfagos Cae Glas a Westbury Close yn cael eu hadeiladu. Rhywbryd yn y cyfnod hwnnw, daeth y llwybr mwy modern B-C i fodolaeth.

Er y gallai peth o'r dystiolaeth ddogfennol (e.e. Map Degwm) awgrymu posibilrwydd yr oedd hawliau cyhoeddus yn y gorffennol gan y ffordd uchod, gan arwain at Fferm Gibbonsdown sydd wedi hen ddiflannu, nid oedd cydbwysedd y dystiolaeth yn cefnogi hynny yn ystod y 150 mlynedd diwethaf.

Felly, dylid gwrthod y cais oherwydd bod y llwybr yn dod i ben yn y gogledd-orllewin ar ffordd heb ei fabwysiadu heb hawliau cyhoeddus profedig, sydd o ganlyniad yn taflu amheuan ar hawliad y defnyddwyr i fod yn arfer hawl fel "y cyhoedd yn gyffredinol".

Yn dilyn cyflwyniad Ms Goodman-Jones, gwahoddodd y Cadeirydd Mr Hossain Ali, yr unig siaradwr cofrestredig sy'n gwrthwynebu'r cais, i siarad.

Fel cynrychiolydd Cymdeithas Preswylwyr Robins Court, dywedodd Mr Ali fod y Gymdeithas yn croesawu'r adroddiad eglurhaol ac ymchwiliad a roddwyd gerbron yr Is-bwyllgor. Fodd bynnag, dymunai iddo gael ei gofnodi nad oedd y Gymdeithas yn cytuno'n llwyr ag elfennau o'r adroddiad, ond nid oedd y rhain i'w datgelu ar hyn o bryd. Roedd y rhesymau dros beidio â gosod GAMD, fel y nodir ym mharagraff 9.1 adroddiad yr ymchwiliad, yn gryf ond byddent yn ychwanegu mai un o ddatblygiadau'r Awdurdod Lleol oedd Westbury Close, felly landlord y

No.

tenantiaid oedd y Cyngor. Roedd yn ffaith na allai tenantiaid hawlio hawl tramwy cyhoeddus dros dir sy'n eiddo i'w landlord. Roedd yn dilyn na allai darparwyr ffurflenni tystiolaeth defnyddwyr sydd yn denantiaid y Cyngor, neu a oedd yn denantiaid iddo, hawlio hawl tramwy cyhoeddus dros lwybr y cais oherwydd, ar wahân i ryw ddau fetr o dir y tu ôl i rif 10 Cae Glas, roedd y tir yn eiddo i'r Cyngor ac wedi'i ddyrannu i adran dai'r Cyngor. Roedd y Gymdeithas yn ffyddiog y byddai'r Is-bwyllgor yn cefnogi argymhelliad adroddiad yr ymchwiliad i wrthod y cais.

Gan na chodwyd unrhyw bwyntiau eglurhad gan yr Is-bwyllgor mewn perthynas â sylwadau Mr. Ali, cyfeiriodd y Cadeirydd at y weithdrefn ar gyfer y cyfarfod a chadarnhaodd nad oedd unrhyw Aelodau Etholedig Bro Morgannwg nad oeddent yn rhan o bwyllgor yn dymuno siarad â'r Is-bwyllgor am y mater nac unrhyw siaradwyr cyhoeddus cofrestredig i gefnogi'r cais.

Yn ogystal, nid oedd gan yr un o'r swyddogion cyfrifol a oedd yn bresennol, sef Mr Hunt a Ms Goodman-Jones, unrhyw sylwadau pellach i'w codi yn sgil sylwadau Mr Ali. Felly, agorodd y Cadeirydd ddadl Is-bwyllgor am y mater.

Wedyn nododd y Cynghorydd Williams mai cyfrifoldeb yr Is-bwyllgor oedd gwneud penderfyniad ar sail y cais presennol a'i brofion cysylltiedig a gyflwynwyd gerbron yr Is-bwyllgor ond, o chwilfrydedd, gofynnodd i'r swyddogion cyfrifol a fyddai'r lleoliad nad yw'n briffordd ar y llwybr, sef Westbury Close, yn cael ei fabwysiadu gan yr Awdurdod Lleol yn y dyfodol. Mewn ymateb, dywedodd Ms Goodman-Jones nad oedd penderfyniad yr Is-bwyllgor ar y cais fel yr oedd ar hyn o bryd yn atal unrhyw geisiadau pellach rhag cael eu cyflwyno yn y dyfodol ar naill ai'r un llwybr neu lwybr wedi'i ddiwygio ychydig ac mai uchelfr faint yr Awdurdod Lleol, fel yr Awdurdod Priffyrdd, oedd mabwysiadu neu ddadfabwysiadu priffyrdd yn ei ardal fel y tybir bod angen. Yn ogystal, dywedodd Mr Hunt ei bod yn ymarferol y gallai'r lleoliad nad yw'n briffordd gael ei fabwysiadu gan yr Awdurdod Priffyrdd yn y dyfodol, ond nid oedd trafodaethau'n cael eu cynnal ar hyn o bryd am y mater a phenderfyniad Adran Priffyrdd Cyngor Bro Morgannwg oedd ystyried hyn fel mater ar wahân.

Hefyd o chwilfrydedd, er cydnabod nad oedd eu cwestiwn yn berthnasol i'r achos, holodd y Cadeirydd am y cyfiawnhad dros y ffens a godwyd ar y llwybr a oedd yn ffordd oedd wedi cael ei defnyddio gan gerddwyr yn y gorffennol. Cadarnhaodd Ms Goodman-Jones ei bod wedi gweld y ffens a godwyd ar ôl ymweld â'r safle ac roedd hi'n ymwybodol bod gwaith adeiladu'n digwydd yn y cyffiniau agos mewn perthynas â datblygiad Robins Court a bod sylwadau hefyd wedi'u gwneud mewn perthynas ag ymddygiad gwrthgymdeithasol ar y safle ac y byddai'r ffens yn rhoi preifatrwydd ychwanegol i drigolion lleol. Fodd bynnag, nid oedd yn gallu cadarnhau'r union gyfiawnhad dros godi'r ffens. Cadarnhaodd Mr Hunt wedyn nad oedd ganddo unrhyw beth pellach i'w ychwanegu mewn ymateb i gwestiwn y Cadeirydd ac ymateb Ms Goodman-Jones

Cynigiodd y Cynghorydd Williams argymhelliad y swyddog yn unol ag adroddiad yr ymchwiliad ac eiliwyd hwn gan y Cynghorydd Drake ac yna pleidleisiwyd o blaid yr argymhelliad heb unrhyw wrthwynebu. Cadarnhawyd gan y Swyddog Gwasanaethau Democraidd a Chraffu nad oedd y Cynghorydd Hodges yn

No.

bresennol ar gyfer yr eitem gyfan ac felly na chafodd ei ystyried fel rhan o'r bleidlais a gymerwyd.

Gan na chodwyd unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, gwnaeth y Pwyllgor y penderfyniad canlynol

PENDERFYNWYD – Gwrthod y Cais am Addasu Map a Datganiad Swyddogol Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 a53(3)(c)(i), ar gyfer ychwanegu llwybr cyhoeddus o Westbury Close i Robins Lane, Y Barri.

Rheswm dros y penderfyniad

Yn unol â'r profion cyfreithiol a'r dystiolaeth a nodir yn adroddiad yr ymchwiliad atodedig.

(g) Cais Am Addasu Map A Datganiad Swyddogol Deddf Bywyd Gwyllt A Chefn Gwlad 1981 A53(3)(C)(lii) - Dileu Maint Llawn Llwybr Troed Rhif 73, Y Barri Fel Y'i Cofnodwyd Ar Y Map Diffiniol (CL) –

Cyflwynodd Rheolwr Mynediad Cefn Gwlad y Cyngor yr adroddiad eglurhaol a oedd yn ymdrin â hawliad y dylid dileu llwybr sy'n rhedeg o ST09876793, pen de-orllewinol y briffordd fabwysiedig ym mhen morthwyl Clos Cwm Barri i ST09606752, Parc Gwledig Porthceri (PCP) wrth ymyl Mill Wood, Llwybr Troed 73 (LIT73), o'r Map a'r Datganiad Diffiniol (MDD).

Ar ran yr Awdurdod Lleol, cyflwynodd Ms. Deborah Sharples o Birketts LLP adroddiad atodedig yr ymchwiliad a oedd yn nodi'r dystiolaeth berthnasol a'r profion cyfreithiol, gan gynnwys y pwysoli y gellid ei roi i'r dystiolaeth honno, i lywio penderfyniad gan yr Is-bwyllgor ynghylch a ddylid gwneud Gorchymyn Addasu Map Diffiniol (GAMD) ai peidio yn unig.

Cychwynnodd Ms Sharples y cyflwyniad trwy roi cyd-destun i'r cais, sef bod LIT73 yn rhedeg o Clos Cwm Barri dros ddreif breifat a rennir rhwng 6 ac 8 Clos Cwm Barri ac sy'n rhan o'r teitlau i'r cartrefi hynny, i mewn i Barc Gwledig Porthceri a thrwyddo gan ddod i ben ym mhwynt D ar y cynllun a atodir yn y papurau (yn Nogfen 3) o fewn y parc. Y rhan fwyaf dadleuol o'r llwybr oedd A-B. Roedd perchnogion y ddreif yr oedd yn rhedeg drosto yn cwyno am ymyrraeth defnyddwyr ar eu preifatrwydd a'u hymdeimlad o ddiogelwch ac roeddent wedi mynnu'n gyson na ddylid dangos LIT73 ar yr MDD fel hawl tramwy cyhoeddus.

Roedd y tir yr effeithiwyd arno gan LIT73 A-B yn dir fferm gynt ac fe'i prynwyd gan Awdurdod Tir Cymru (ATC) at ddibenion datblygu. Cafwyd caniatâd cynllunio i'w ddatblygu o dan ganiatâd cynllunio amlinellol 90/00248/OUT ym 1994. Roedd cytundeb a106 cysylltiedig dyddiedig 21 Tachwedd 1994 a wnaed rhwng Cyngor Bwrdeistref Bro Morgannwg (CBM) ac ATC.

Yn ogystal, yn unol ag adran 4 adroddiad yr ymchwiliad, cofnodwyd LIT3 ar yr MDD yn dilyn penderfyniad gan Arolygydd Cynllunio ar 25 Mawrth 2003 i gadarnhau Gorchymyn a wnaed gan y Cyngor ar 22 Ionawr 2002. Cadarnhawyd

No.

y Gorchymyn yn dilyn gwrandawriad cyhoeddus ac ymweliad safle ar ei ben ei hun. Gwnaed ceisiadau i ddileu'r llwybr yn 2009. Cafodd y ddau gais eu diystyru gan Arolygydd yn dilyn apêl atodlen 14 gan eu llythyr penderfyniad dyddiedig 4 Tachwedd 2011.

Wrth gyfeirio'r Is-bwyllgor at baragraff 2.4 o adroddiad yr ymchwiliad, a'r prawf cyfreithiol a nodir yn Neddff Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981, a53 (3)(c), dywedodd Ms Sharples ei bod yn angenrheidiol i'r Is-bwyllgor ystyried y cais i benderfynu, yn gyntaf, a ddarganfuwyd tystiolaeth ers i LIT73 gael ei ychwanegu at yr MDD nad oedd wedi cael ei ystyried o'r blaen gan wneuthurwr penderfyniadau ac, yn ail, os darganfuwyd tystiolaeth, a oedd y dystiolaeth honno, o'i hystyried gyda'r holl dystiolaeth berthnasol arall, yn dangos y dylid dileu'r llwybr o'r MDD neu ei addasu.

Fel pwynt atodol, cododd Ms Sharples, o dan atodlen 15 paragraff 12 y Ddeddf, nad oedd bellach yn agored i unrhyw un gwestiynu dilysrwydd y Gorchymyn a wnaed yn wreiddiol yn 2003 i ychwanegu'r llwybr at y Map Diffiniol.

Cymeradwyodd Ms Sharples y gwahanol bwyntiau ar dystiolaeth yn llythyr yr Arolygydd yn 2011, a oedd ar gael i'r Is-bwyllgor cyn y cyfarfod ac a amlygodd nad oedd cyfraith achosion yn dystiolaeth fel y nodwyd yn llythyr yr Arolygydd. Nid oedd barn, honiadau na chymhellion unrhyw blaid yn dystiolaeth chwaith, ond gallai'r Is-bwyllgor wrando ar farn a datganiadau i gefnogi ei benderfyniadau ar sail tystiolaeth ffeithiol.

Ni allai penderfyniad GAMD ystyried ffactorau fel dymunolrwydd, angen, niwsans neu addasrwydd. Ni ddylid ystyried yr effaith ar amwynder, ymddygiad gwrthgymdeithasol nac amgylchiadau eraill o'r fath a gododd o gofnodi'r llwybr chwaith. Nid oedd yn berthnasol ystyried, mewn cysylltiad â'r penderfyniad, a oedd afreoleidd-dra gweithdrefnol yn gysylltiedig â gwneud neu gadarnhau'r gorchymyn gwreiddiol.

Dwy thema bwysig a godwyd gan yr Ymgeisydd, a oedd yn amherthnasol i benderfyniad yr Is-bwyllgor oedd:

(a) Bod y llwybr troed wedi'i osod yn anghywir gan y Cyngor, h.y. nad oedd y llwybr a osodwyd yn adlewyrchu'r hyn a ddisgrifiwyd yn y Gorchymyn. Nid oedd hyn yn berthnasol i'r cwestiwn a ddylid dangos y llwybr ar yr MDD neu sut y dylid ei ddangos a bod yr ymgeisydd wedi cydnabod hynny'n benodol. Am y rheswm hwnnw, ni chafodd y mater sylw yn adroddiad yr ymchwiliad, ond ystyriwyd yr holl bwyntiau a wnaed i benderfynu a oedd unrhyw un ohonynt yn berthnasol i'r hawliad.

(b) Gwnaed nifer o honiadau o anonestrwydd, analluedd, twyll, camddeall mewn swydd gyhoeddus a chamweddau sifil a throeddol eraill yn erbyn y Cyngor, ei swyddogion, ac eraill. Ystyriwyd yr holl ddogfennau sy'n cynnwys y rhain i gyd er mwyn asesu a allai unrhyw bwyntiau fod yn berthnasol i'r penderfyniad, ond ni allai unrhyw un o'r honiadau, hyd yn oed os oeddent yn cael eu profi, fod yn berthnasol i'r hawliad dan ystyriaeth yn yr achos. Roedd yr Ymgeisydd yn ymwybodol bod y cyfle i herio afreoleidd-dra gweithdrefnol honedig

No.

a gwallau yn y llythyr penderfyniad wedi cael ei golli ers tro. Nodwyd hyn yn glir yn llythyr penderfyniad 2011.

Yna dywedodd Ms Sharples fod Cytundeb a106, yr oedd yr Ymgeisydd yn dadlau yn ei erbyn yn gryf, yn mynnu y byddai trosglwyddo'r Estyniad i Barc Gwledig Porthceri i'r Cyngor yn cynnwys darparu hawl tramwy i'r Cyngor a'i asiantau, ei weision a'i drwyddedeion dros y mynediad ond, mewn gwirionedd, ni roddwyd yr hawl honno. Yr unig hawl mynediad a ddarparwyd yn y trosglwyddiad hwnnw oedd hawl mynediad a oedd yn bersonol i'r Cyngor at ddibenion cynnal a chadw. Ni restrwyd cytundeb a106 na throsglwyddo'r Estyniad i Barc Gwledig Porthceri fel dogfen a oedd gerbron yr Arolygydd yn 2002, ond roedd yn amlwg o'i lythyr penderfyniad ei fod o leiaf yn ymwybodol o'r gofynion hyn. Roedd y methiant i gynnwys yr hawl honno (sut bynnag y digwyddodd) yn golygu nad oedd gan y cyhoedd hawl i ddefnyddio llwybr LIT73 rhwng A a B gan ddibynnu ar hawl o'r fath. O'r herwydd, roedd y llwybr yn cael ei ddefnyddio fel petai hawl nid trwy hawl.

Aeth Ms Sharples ymlaen i nodi bod yr Ymgeisydd wedi cyflwyno llawer iawn o wybodaeth i'r Cyngor, gyda llawer ohoni ar ffurf cyflwyniadau yn cynnwys dehongliad yr Ymgeisydd o ddigwyddiadau. Roedd y cyflwyniadau'n hir ac yn ailadroddus iawn, ond ystyriwyd pob un ohonynt yn ofalus i asesu a oeddent yn cyfeirio at neu'n datgelu unrhyw dystiolaeth neu wybodaeth newydd a oedd yn berthnasol yn unol ag adran 6 adroddiad yr ymchwiliad presennol. Roedd yr holl eitemau tystiolaeth a gyflwynwyd hefyd wedi cael eu hystyried i asesu a oeddent yn cynnwys unrhyw dystiolaeth newydd. Roedd adroddiad yr ymchwiliad yn ceisio tynnu sylw at y materion oedd yn berthnasol ac nid y rhai nad oeddent. Roedd hyn er mwyn sicrhau bod y pwyntiau amlwg yn cael eu dwyn i'r amlwg ac nad oeddent yn cael eu cuddio gan faterion na fyddai'n cynorthwyo i ddatblygu'r hawliad.

Tynnodd Ms Sharples sylw'r Is-bwyllgor at adran 6 adroddiad yr ymchwiliad – asesu achosion – a thynnu sylw at ddau bwynt amlwg, y dylid tynnu sylw at yr Is-bwyllgor yn eu barn broffesiynol fel tystiolaeth newydd a gyflwynwyd fel a ganlyn:

Tystiolaeth o Awyrluniau ac Adroddiad gan Christine Cox

Pwysigrwyd y ffotograffau hyn oedd bod llinellau traul weithiau'n amlwg ar awyrluniau, a gellid defnyddio'r rhain fel tystiolaeth y bu defnydd ar lwybr penodol (er na ellid gweld gan bwy neu beth nac at ba ddiben). Yn yr achos hwn roedd y ffotograffau'n cael eu defnyddio i geisio dangos nad oedd y llwybrau'n cael eu defnyddio ar yr adegau pan dynnwyd y ffotograffau rhwng 1979 a 1999. Felly, nid yw'n bosibl y bu defnydd ar y llwybr ac roedd yr arolygydd blaenorol wedi camgymryd.

Nid oedd gan adroddiad Ms Cox ddigon o dystiolaeth i orbwyso barn yr Arolygydd blaenorol a glywodd y dystiolaeth yn 2002 ac a glywodd dystiolaeth y tystion yn y gwrandawriad ac a archwiliodd rai awyrluniau, fel y gwnaeth yr Arolygydd yn 2011, o'r cyfnod perthnasol. Felly, nid ystyriwyd bod y dystiolaeth a gyflwynwyd gan Ms Cox yn dystiolaeth newydd.

Cadw hawliau dros 6 ac 8 Clos Cwm Barri

Roedd mater pellach a oedd yn ymwneud â hawliau perchnogion tai ar y Datblygiad, na chodwyd gan yr Ymgeisydd, wedi cael ei ystyried fel rhan o'r ymchwiliad i'r hawliad, ar ôl dod i'r amlwg pan gafodd y teitlau i'r eiddo eu hystyried gan Ms Sharples.

Roedd gan y teitlau i rifau 6 ac 8 Clos Cwm Barri hawliau wedi'u cadw ohonynt ar adeg y trosglwyddiad o Taylor Wimpey i'r perchnogion presennol. Roedd un o'r hawliau wedi'u cadw yn effeithio ar y ddreif a rennir, a ddiffinnir fel Ffordd Fynediad. Roedd yr hawl fel a ganlyn:

"O ran pob rhan o'r Ystâd y mae mynediad iddi i'w gael dros y Ffyrdd Mynediad..... i basio gyda cherbydau neu hebddynt (islaw lefel y llawr cyntaf yn unig) ar hyd y rhan honno o'r Ffyrdd Mynediad a ddangosir yn las ar y Cynllun."

Dim ond i gael mynediad i rannau eraill o'r Ystâd (Camau 1 a 3) oedd cwmpas yr hawl breifat oedd wedi'i chadw ar gyfer perchnogion tir yng Ngham 1 a Cham 3 (yn unig), felly nid oedd yn ymestyn i hawl i ddefnyddio'r Ffordd Fynediad (dreif a rennir) i gael mynediad i Barc Gwledig Porthceri, nad oedd yn rhan o'r Ystâd fel y'i diffiniwyd. Roedd hyn yn golygu na fyddai person a oedd yn byw yng Ngham 1 neu Gam 3 a gerddodd ar draws y tir i gael mynediad i Barc Gwledig Porthceri yn arfer ei hawl tramwy preifat ond yn defnyddio'r llwybr fel petai hawl i wneud hynny. Roedd hi'n agwedd ryfedd ar yr achos y byddai, wrth ddychwelyd i'w gartref ar Gam 1 neu Gam 3, yn arfer yr hawl tramwy preifat oherwydd y byddai wedyn yn cael mynediad i ran o'r Ystâd.

Roedd y dystiolaeth, felly, yn golygu y byddai taith ddychwelyd rhai o'r defnyddwyr (o Barc Gwledig Porthceri datblygiad) wedi bod trwy hawl. Fodd bynnag, dim ond gwahaniaeth bach yr oedd hyn yn ei wneud i'r hawliad gan y byddai wedi bod yn amlwg (ac mae'n glir ei fod yn amlwg) yn hawdd i berchnogion y tir yr oedd LIT73 yn ei groesi bod yr holl ddefnyddwyr sy'n cerdded o'r Datblygiad tuag at Barc Gwledig Porthceri yn defnyddio'r llwybr fel petai hawl ac nid trwy hawl a bod cyfran o'r rhai a ddeuai y ffordd arall (y rhai nad oeddent yn byw ar Gam 1 neu Gam 3) hefyd yn ei ddefnyddio fel petai hawl, ac nid trwy hawl. Byddai'r lefel yma o ddefnydd – gan yr un nifer o bobl – wedi bod yn ddigon i ddwyn sylw tiffeddiannwr rhesymol bod hawl tramwy cyhoeddus yn cael ei haeru.

Ystyriwyd a oedd hyn yn dystiolaeth newydd gref, a oedd, o'i hystyried gyda'r dystiolaeth arall a oedd ar gael i'r Cyngor, yn ei gwneud yn ofynnol i'r MDD gael eu haddasu trwy ddileu LIT 73 neu unrhyw ran ohono. Er mwyn achosi newid i'r MDD, rhaid i dystiolaeth newydd fod yn sylweddol; ni fyddai unrhyw ddarn bach o dystiolaeth yn ddigonol. Y casgliad oedd nad oedd hynny'n digwydd. Wrth ddod i'r casgliad hwn, ystyriwyd nad oedd yr Arolygydd yn 2002 wedi ystyried ffurflenni tystiolaeth defnyddwyr yn unig, ond hefyd wedi clywed tystiolaeth lafar a gweld dogfennau eraill fel y nodir ym mharagraff 6.23 adroddiad yr ymchwiliad.

I grynhoi, dywedodd Ms Sharples nad oedd y cais nac ymchwiliad y Cyngor i'r sefyllfa wedi arwain at ddarganfod tystiolaeth newydd a oedd, o'i hystyried gyda'r

No.

holl dystiolaeth berthnasol arall a oedd ar gael, yn dangos nad oedd hawl tramwy cyhoeddus dros lwybr LIT73 neu fod angen addasu unrhyw fanylion eraill a geir yn y map a'r datganiad.

Yn dilyn cyflwyniad Ms Sharples, cadarnhaodd y Cadeirydd fod yr Is-bwyllgor wedi derbyn copïau o'r holl bapurau perthnasol i'r cais a oedd yn cynnwys sylwadau hwyr a dderbyniwyd gan Mrs. Medhurst. Mewn ymateb, dywedodd Ms Sharples eu bod hwythau hefyd wedi ystyried y sylwadau hwyr, ond nad oeddent yn ystyried bod unrhyw dystiolaeth newydd wedi'i chynnwys ynddynt.

Gan nad oedd unrhyw siaradwyr cofrestredig yn bresennol a oedd yn gwrthwynebu'r cais, yn ogystal â dim Aelodau Etholedig nad oeddent yn aelodau'r Pwyllgor yn nodi eu dymuniad i siarad, gwahoddodd y Cadeirydd y ddau siaradwr cyhoeddus cofrestredig a oedd o blaid y cais i annerch yr Is-bwyllgor.

Gyda chymeradwyaeth y Cadeirydd, yn dilyn cais gan Mrs. Medhurst, gwahoddwyd Ms Cox fel y siaradwr cyntaf. Gellid crynhoi sylwadau llafar Ms Cox fel a ganlyn:

- Roedd y ffotograffau'n dystiolaeth ffisegol nad oedd yn dangos unrhyw ddefnydd yn ystod y cyfnod statudol. Mewn ymateb i baragraff 6.47 adroddiad yr ymchwiliad: Nid oedd yr awyrluniau'n cael eu defnyddio i geisio dangos dim defnydd (nac yn wir i geisio dangos unrhyw beth). Roeddent yn cael eu defnyddio i roi tystiolaeth arbenigol wrthrychol o blaid neu yn erbyn defnydd honedig, o dan ofynion gwrthrychedd Rheolau Gweithdrefnau Sifil rhan 35. Roedd y rheolau hyn yn mynnu gwrthrychedd llwyr wedi'i ategu gan dystiolaeth uniongyrchol a gyflwynwyd gan arbenigwr cydnabyddedig a chymwys yn y ddisgyblaeth berthnasol.
- Ni ddarparwyd adroddiad tystiolaeth arbenigol ffurfiol o'r blaen i'r naill Arolygydd Cynllunio a oedd wedi llunio ei gasgliadau anarbenigol ei hun, nac i is-bwyllgor cynllunio. Roedd Arolygydd Cynllunio yn arbenigwr ar faterion cynllunio ac nid dehongli awyrluniau. Nid yw'r ddau arolygydd yn nodi unrhyw dystiolaeth o awyrluniau ar gyfer mynediad llinol ar hyd y llwybr honedig cyn llunio cynllun y ffyrdd ar gyfer y datblygiad preswyl, ar ddiwedd y 1990au, cyn 2000. Cyn hyn, pwynt yn y dirwedd amaethyddol yn unig oedd Pwynt A heb unrhyw dystiolaeth weladwy ar awyrluniau ar gyfer mynediad allanol i gerddwyr iddo neu oddi wrtho.
- Cytunwyd bod y newid o ran amlygrwydd o 2000 yn unol â'r newid defnydd tir o ran ogleddol y safle o fod yn gwbl amaethyddol i fod yn breswyl yn ddiweddar hyd y dyddiad hwnnw, ac mae'r 'llwybr troed', yn hytrach na defnydd amaethyddol, mewn gwirionedd yn dyddio o gyfnod y newid hwnnw o ddefnydd amaethyddol bugeiliol i dir preswyl.
- Gwnaed pwyntiau pwysig a pherthnasol yn y Cyngor ac adroddiadau'r ddau Arolygydd blaenorol a oedd yn haeddu ac yn gofyn am ystyriaeth fanwl ar y cyd gan yr arbenigwyr awyrluniau ar gyfer y ddwy ochr yn yr achos. Roedd y pwyntiau hyn yn cynnwys y canlynol (ymhlith eraill): Defnydd amaethyddol ar y tir ac olion penodol y defnydd hwnnw ar awyrluniau; a'r defnydd profedig o awyrluniau i roi tystiolaeth ar gyfer defnydd tir gweddilliol ac yn y gorffennol, nid defnydd yn ystod 'un cyfnod penodol' yn unig.
- Roedd awyrluniau'n elfen gadarn a phwysig iawn i gynorthwyo'r achos.

- Anghytunodd Ms Cox yn barchus â rhai o ganfyddiadau adroddiad Ymchwiliad 2023 i'r Cyfarwyddwr Lleoedd.
- Gofynnwyd i 'gyfarfod o arbenigwyr' gael ei drefnu.

Yna codwyd un pwynt eglurhad gyda Ms Cox gan Gadeirydd yr Is-bwyllgor mewn perthynas â chyfeiriad Ms Cox at 'ddefnydd â thystiolaeth' ac i ba raddau y byddai awyrluniau'n dangos defnydd achlysurol ar dir glaswelltog. Mewn ymateb dywedodd Ms Cox, gyda pharch, nad oeddent yn cytuno y byddai'n anodd dangos tystiolaeth o ddefnydd achlysurol ar safle megis yr un sy'n destun craffu ac y gallai defnydd tir yn y gorffennol fod yn amlwg dros ardaloedd mynediad.

Yn dilyn hynny, cyflwynwyd Mrs Medhurst gan y Cadeirydd i annerch yr Is-bwyllgor. Gellid crynhoi sylwadau llafar Mrs Medhurst fel a ganlyn:

- Nid oedd y Cyngor wedi profi'r cynnwys difenwol honedig yng nghyflwyniadau Mrs Medhurst – ond roedd paragraff 4.19 (b) yn aros yn yr adroddiad i'r cyhoedd cyffredinol ei weld. Roedd y ffeithiau hyn, a'r camau gweithredu diangen yn yr adroddiad a'r 'sylwadau hwyr', yn golygu na fyddai Mrs Medhurst yn ymdrin â'r adroddiad fel y cyfryw.
- Roedd y rhesymeg yn argymhelliad Adroddiad Westbury Close i wrthod gwneud gorchymyn yn cyfateb i lwybr troed 73, "..... mae'r ffaith bod Westbury Close yn ffordd heb ei mabwysiadu, ac efallai nad oes ganddi 'hawliau mynediad cyhoeddus, yn arwyddocaol"
- Pan wnaed y gorchymyn ar gyfer llwybr troed 73, roedd Clos Cwm Barri yn ffordd heb ei mabwysiadu heb unrhyw hawliau mynediad cyhoeddus profedig i bwynt A. Roedd mynediad ar hyd Clos Cwm Barri i orchymyn pwynt A, wedi'i gyfyngu i drigolion cam 1 a 3, y rhoddodd eu trawsgludiadau 'hawliau' iddynt fynd ar hyd ffyrdd ystâd heb ei mabwysiadu. Nid oedd ganddynt unrhyw 'hawliau' i basio dros y ddreif breifat sy'n gwasanaethu 6 ac 8 Clos Cwm Barri. Felly, 'trwy rym' oedd defnyddio'r ddreif breifat gan drigolion heb wahoddiad, oherwydd ei fod yn torri telerau eu trawsgludiadau.
- O'r 17 o dystion oedd yn cefnogi'r cais gwreiddiol am lwybrau cerdded, roedd 12 yn byw ar gamau 1 neu 3 ac roedd 2 yn gysylltiedig â thyst cam 1. Roedd y 3 arall yn byw 'oddi ar y safle' ond ni phrofwyd eu tystiolaeth erioed. Pe bai'r un 'cyd-destun deddfwriaethol' wedi'i gymhwysu i gais gwreiddiol Clos Cwm Barri, fel yn hawliad presennol Westbury Close, ni fyddai gorchymyn wedi'i wneud.
- O ran cadarnhau gorchymyn, disgrifiwyd Clos Cwm Barri yn wallus fel priffordd fabwysiedig; roedd adrannau B-D yn pasio dros Barc Gwledig Porthceri lle roedd hawliau hamdden cyhoeddus wedi bod ar waith ers mis Tachwedd 1994; ac nid oedd mynediad cyhoeddus ar gael ar bwynt gorchymyn 'D' tan fis Tachwedd 1994. Roedd pwynt gorchymyn 'A' yn ffordd bengaead ar gyfer y 'cyfnod statudol cyfan y dibynnir arno a phwynt gorchymyn 'B' ar gyfer y rhan fwyaf ohono – felly roedd hi'n amhosib am ffordd i fodoli a oedd yn cysylltu'r 2 bwynt terfynol hyn.
- Cafodd 8 Clos Cwm Barri ei gamwerthu gan Wimpy fel 'annedd breifat' – gan wybod yn llawn bod trigolion yn deisebu i ddefnyddio'r eiddo fel mynedfa i Barc Gwledig Porthceri. Nid oedd y llwybr troed erioed yn bodoli. Fe'i hychwanegwyd at y MDD i wasanaethu fel mynedfa i Barc Gwledig

No.

Porthceri ac i guddio achosion o dorri rheolau gynllunio a rhwymedigaethau cytundebol a106 a Wimpey. Rhaid i'r 'gyfraith' a 'gwirionedd' drechu, a gwneud gorchymyn i ddileu Llwybr Troed 73 o'r MDD.

- Pe bai Ms Goodman-Jones wedi drafftio adroddiad yr ymchwiliad, eu hargymhelliad fyddai dileu Llwybr Troed 73.

Gan na chodwyd unrhyw bwyntiau eglurhad gan yr Is-bwyllgor mewn ymateb i sylwadau Mrs Medhurst, cyfeiriodd y Cadeirydd yn ôl at y swyddogion cyfrifol, sef Mr Hunt a Ms Sharples, am eu sylwadau ar y sylwadau a wnaed gan y ddau siaradwr yn unol â'r drefn ar gyfer y cyfarfod.

Dywedodd Ms Sharples fod Ms Cox wedi rhoi ei barn arbenigol ar y mater, ac felly cyfrifoldeb yr Is-bwyllgor oedd dehongli ystyr tystiolaeth ffotograffig Ms Cox a phenderfynu a oedd unrhyw dystiolaeth newydd i'w hystyried o ganlyniad.

Mewn perthynas â sylwadau llafar Mrs Medhurst, dywedodd Ms Sharples nad oedd yn cytuno y byddai canlyniad arall wedi cael ei gyrraedd pe bai gweithiwr proffesiynol arall wedi ysgrifennu adroddiad yr ymchwiliad. Yn amherthnasol o'r hyn a ddywedodd Ms Goodman-Jones mewn perthynas â'r eitem agenda gynharach a'r gofyniad i lwybr troed redeg rhwng priffyrdd a fabwysiadwyd yn gyhoeddus, roedd y ffeithiau yn achos Llwybr Troed 73 yn hysbys gan y ddau Arolygydd yn 2003 a 2011 ac felly nid oeddent yn newydd ac nid oedd unrhyw beth am beidio â mabwysiadu Clos Cwm Barri yn berthnasol yn yr achos presennol.

Nid oedd Ms Sharples ychwaith yn derbyn bod mabwysiadu yr un fath â bodolaeth hawliau tramwy cyhoeddus gan fod mabwysiadu yn ymwneud â chynnal ffordd gyhoeddus ar draul y cyhoedd ac roedd yn amlwg bod ffyrdd mynediad cyhoeddus ar gael ar ystâd Clos Cwm Barri cyn mabwysiadu er mwyn i breswylwyr gael mynediad i wasanaethau gweladwy a ddarperir gan y cyngor megis casglu sbwriel.

Nid oedd yn wir nad oedd gan bobl oedd yn byw ar yr ystâd unrhyw hawliau dros ddreif Clos Cwm Barri. Roedd y graddau yr oedd ganddynt yr hawliau hynny eisoes wedi'u hesbonio wrth yr Is-bwyllgor yn adroddiad yr ymchwiliad a chyflwyniad Ms Sharples. Roedd yn fater o gyfraith.

Nid oedd y cwestiwn a oedd rhif 8 Clos Cwm Barri wedi cael ei gamwerthu yn y gorffennol yn fater i'r Is-Bwyllgor nac yn berthnasol i'w benderfyniad. Roedd yn fater hanesyddol a fyddai'n cael ei drin gan fecanwaith gwneud penderfyniadau cwbl wahanol.

Atgoffwyd yr Is-bwyllgor mai dim ond tystiolaeth newydd berthnasol y gellid ei hystyried ac nid tystiolaeth a oedd wedi cael ei hystyried o'r blaen. Nid oedd yn gyfle i drafod tystiolaeth eto yr oedd yr Arolygydd wedi'i hystyried yn flaenorol.

Ar wahoddiad y Cadeirydd, cadarnhaodd Mr Hunt nad oedd ganddo unrhyw sylwadau pellach i'w hychwanegu.

No.

Yn dilyn hynny, agorodd y Cadeirydd y mater ar gyfer dadl yr Is-bwyllgor a dechreuodd y Cynghorydd Bruce gwestiynu sut roedd y cymdogion agos i'r ddreif dan sylw yn teimlo mewn perthynas â'r mater gan y byddent hwythau hefyd yn dyst i aelodau'r cyhoedd yn defnyddio'r llwybr troed. Mewn ymateb, dywedodd y Cadeirydd fod tystiolaeth ddogfennol ar gyfer yr achos yn nodi bod perchnogaeth rhif 6 Clos Cwm Barri wedi newid a lle roedd y perchennog blaenorol o blaid y cais i ddileu'r llwybr troed, roedd perchennog presennol yr eiddo yn gwrthwynebu'r cais i ddileu oherwydd y manteision therapiwtig o allu cael mynediad i Barc Gwledig Porthceri yn agos i'w eiddo.

Gyda chaniatâd yr Is-bwyllgor, gwahoddwyd y Cynghorydd Charles i annerch yr Is-bwyllgor a dywedodd mai hi oedd yr aelod ward dros yr eiddo dan sylw a bod rhif 6 Clos Cwm Barri wedi'i brynu gan wybod bod yn llawn bod llwybr troed yn y cyffiniau a bod mynediad hawdd iddo. Ychwanegodd y Cynghorydd Charles hefyd fod y llwybr yn cael ei ddefnyddio'n rheolaidd gan lawer o wahanol bobl a bod llawer yn cefnogi'r llwybr troed ac o blaid ei gadw ar y MDD.

Yna, gyda chaniatâd y Cadeirydd, gwnaeth Ms Sharples atgoffa'r Is-bwyllgor nad oedd dymunoldeb neu fel arall y llwybr yn fater perthnasol i ystyriaethau'r Is-bwyllgor.

Yna mynegodd y Cynghorydd Williams ei gydymdeimlad mewn perthynas â'r cais gan ei fod yn cydnabod ei bod yn sefyllfa anodd i rai o'r trigolion lleol ac na fyddent hwy eu hunain yn hapus pe bai'r cyhoedd yn croesi eu heiddo preifat. Fodd bynnag, cydnabuwyd gan yr Is-bwyllgor na ellid ystyried dymunoldeb mewn perthynas â phenderfyniad yr Is-bwyllgor a'i fod yn ofynnol i'r Is-bwyllgor ystyried unrhyw dystiolaeth newydd yr oedd yn glir nad oedd wedi dod i'r amlwg. Yn ogystal, pwysleisiodd y Cynghorydd Williams fod perchnogion yr eiddo lleol yn ymwybodol yn flaenorol o'r hawliau ar yr eiddo, a derbyniwyd bod y penderfyniad blaenorol a oedd yn cymeradwyo'r gorchymyn gwreiddiol yn sefyll.

O ganlyniad, cynigiodd y Cynghorydd Williams argymhelliad y swyddog yn unol ag adroddiad yr ymchwiliad ac fe gafodd hyn ei eilio wedyn gan y Cynghorwyr Drake a Bruce. Yn dilyn hynny, pleidleisiwyd o blaid y penderfyniad heb unrhyw wrthwynebu.

Dymunai'r Cynghorydd Williams ddiolch i'r holl arbenigwyr a oedd wedi mynychu cyfarfod yr Is-bwyllgor i roi eu barn arbenigol a chydabod bod yr wybodaeth a roddwyd i'r Is-bwyllgor yn helaeth ond fe'i croesawyd er mwyn i'r Is-bwyllgor ystyried a dod i benderfyniad gwybodus.

I gloi, cadarnhaodd y Cadeirydd nad oedd unrhyw faterion pellach o dan Ran I na Rhan II ar yr agenda.

PENDERFYNWYD – Gwrthod y Cais am Addasu Map a Datganiad Swyddogol Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 a53(3)(c)(iii), i ddileu maint llawn llwybr troed rhif 73 Y Barri fel y'i cofnodwyd ar y map diffiniol.

No.

Rheswm dros y penderfyniad

Yn unol â'r profion cyfreithiol a'r dystiolaeth a nodir yn adroddiad yr ymchwiliad atodedig.